

„Art. 12. 1. Asystentem rodziny może być osoba, która:

1) posiada:

- a) wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie lub praca socjalna lub
  - b) wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku uzupełnione szkoleniem z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub studiami podyplomowymi obejmującymi zakres programowy szkolenia określony na podstawie ust. 3 i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub
  - c) wykształcenie średnie i szkolenie z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną, a także udokumentuje co najmniej 3-letni staż pracy z dziećmi lub rodziną;
- 2) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;
  - 3) wypełnia obowiązek alimentacyjny - w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego;
  - 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Poza wykształceniem kierunkowym lub wykształceniem, ukończonym szkoleniem i doświadczeniem w pracy z dzieckiem lub rodziną ustawa stawia stosunkowo wysokie dodatkowe wymagania wobec asystenta rodziny. Przesłanki pozbawienia, ograniczenia i zawieszenia władzy rodzicielskiej regulują przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Co do zasady władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom, przepisy przewidują od niej jednak wiele wyjątków:

- jeżeli wymaga tego dobro dziecka, sąd w wyroku ustalającym pochodzenie dziecka może orzec o zawieszeniu, ograniczeniu lub pozbawieniu władzy rodzicielskiej jednego lub obojga rodziców;
- jeżeli wymaga tego dobro dziecka, sąd opiekuńczy może zmienić orzeczenie o władzy rodzicielskiej i sposobie jej wykonywania zawarte w wyroku orzekającym rozwód, separację bądź unieważnienie małżeństwa, albo ustalającym pochodzenie dziecka;
- jeżeli władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom żyjącym w rozłączeniu, sąd opiekuńczy może ze względu na dobro dziecka określić sposób jej wykonywania. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka. Sąd może pozostawić władzę rodzicielską obojgu rodzicom, jeżeli przedstawili zgodne z dobrem dziecka porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem, i jest zasadne oczekiwanie, że będą współdziałać w sprawach dziecka;
- w razie przemijającej przeszkody w wykonywaniu władzy rodzicielskiej sąd opiekuńczy może orzec jej zawieszenie.
- jeżeli władza rodzicielska nie może być wykonywana z powodu trwałej przeszkody albo jeżeli rodzice nadużywają władzy rodzicielskiej lub w sposób rażący zaniedbują swe obowiązki względem dziecka, sąd opiekuńczy pozbawi rodziców władzy rodzicielskiej. Pozbawienie władzy rodzicielskiej może być orzeczone także w stosunku do jednego z rodziców;
- sąd może pozbawić rodziców władzy rodzicielskiej, jeżeli mimo udzielonej pomocy nie ustały przyczyny zastosowania umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, a w szczególności gdy rodzice trwale nie interesują się dzieckiem;
- w wyroku orzekającym rozwód, separację albo unieważnienie małżeństwa sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską

drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka. Sąd może pozostawić władzę rodzicielską obojgu rodzicom na ich zgodny wniosek, jeżeli przedstawili porozumienie, o którym mowa o wspólnym wykonywaniu władzy rodzicielskiej, i jest zasadne oczekiwanie, że będą współdziałać w sprawach dziecka;

Jak widać z powyższego o ile w przypadku pozbawienia władzy rodzicielskiej nie ma wątpliwości, że rodzic niewłaściwie wykonywał swoje obowiązki o tyle w przypadku ograniczenia czy zawieszenia władzy rodzicielskiej sprawa nie jest już tak oczywista. W mojej ocenie powołany przepis nie może być stosowany bez analizy przyczyn leżących u podstaw leżących u podstaw wydania postanowienia przez sąd opiekuńczy. Wykładani celowościowa komentowanego przepisu wskazuje, że powinien mieć on zastosowanie w przypadku gdy negatywna postawa rodzica wykonującego zawód asystenta rodziny była przyczyną podjęcia działań przez sąd rodzinny.

Przykład: Pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku asystenta samotnie wychowującemu dziecko sąd opiekuńczy zawiesił władzę rodzicielską. Drugi z rodziców nie żyje. Przyczyną była konieczność poddania się w przez pracownika zabiegowi medycznemu a po nim długotrwałej rehabilitacji. W tym czasie rodzic nie był w stanie prawidłowo sprawować władzy rodzicielskiej. W omawianym przypadku brak jest racjonalnych podstaw do rozwiązania z pracownikiem umowy o pracę, pomimo iż literalne brzmienie art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje, że taki skutek powinien nastąpić.

Pozostaje jeszcze problem powzięcia przez pracodawcę informacji o tym, że pracownik nie spełnia opisywanego warunku. Nie ma przecież przepisów, które przykładowo nakazywały by sądowi cywilnemu przesyłanie do pracodawcy wyroku w sprawie rozwodowej, gdzie pracownikowi ograniczono prawa rodzicielskie.

Kolejnym warunkiem bez spełnienia którego dana osoba nie może wykonywać pracy asystenta rodziny jest wypełnianie obowiązku alimentacyjnego, w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego. Tytułem egzekucyjnym w tym przypadku będzie przede wszystkim wyrok lub ugoda sądowa zaopatrzone w klauzulę wykonalności. O niewypełnieniu obowiązku alimentacyjnego pracodawca z reguły dowie się w związku z wszczęciem egzekucji przez komornika. Najskuteczniejszym środkiem prowadzenia egzekucji zobowiązań alimentacyjnych jest egzekucja z wynagrodzenia za pracę.

Ostatni warunek to nie bycie skazanym prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe. Czyn zabroniony popełniony jest umyślnie, jeżeli sprawca ma zamiar jego popełnienia, to jest chce go popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi. Czyn zabroniony popełniony jest nieumyślnie, jeżeli sprawca nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia go jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć. Ustawy, w których zawarte są przepisy karne wskazują, które rodzaje przestępstw mogą być popełnione nieumyślnie, a zatem ich popełnienie nie będzie stanowiło przeszkody w wykonywaniu zawodu asystenta. Należy uważać na przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego np. zniesławienie. Taki czyn, pomimo iż jest zagrożony stosunkowo niewysoką karą jest również przestępstwem umyślnym.

Należy zwrócić również uwagę, że ustawodawca mówi o skazaniu a nie o uznaniu za winnym popełnienia przestępstwa. W tej kwestii wypowiedział się Sąd Najwyższy dokonując wykładni art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy Karta Nauczyciela. Zgodnie z powołanym przepisem stosunek pracy nauczyciela wygasa z

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: wtorek, 01, maj 2012 00:00

Bernadeta Skóbel

Odsłony: 6875

---

mocy prawa odpowiednio w razie prawomocnego skazania za przestępstwo popełnione umyślnie. Jest to zatem podobny warunek do zawartego w odniesieniu do asystentów rodziny. W uchwale Sądu Najwyższego - Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 listopada 2001 r. III ZP 17/2001 źródło: LexPolonica nr 353322 wskazano, że uznanie nauczyciela mianowanego w postępowaniu karnym winnym popełnienia przestępstwa o charakterze umyślnym, ściganego z oskarżenia prywatnego i odstąpienie od wymierzenia kary na podstawie art. 59 Kodeksu karnego z nałożeniem środka karnego w postaci nawiązki nie jest prawomocnym skazaniem za przestępstwo popełnione umyślnie w rozumieniu art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Tekst jednolity: Dz. U. 1997 r. Nr 56 poz. 357 ze zm.).

Powołana uchwała jest dosyć kontrowersyjna ale pracodawca lub podmiot zatrudniający asystenta na podstawie umowy cywilnoprawnej muszą liczyć się z tym, że podobnych przypadkach asystenci rodziny mogą kwestionować rozwiązanie umowy, na podstawie której świadczyli pracę.